

BEVEZETŐ HELYETT

Itt születtem, szülőföldemen, 1960-ban, az utolsók között, akiket még bábaasszony segített a világra. Valószínűleg ez is meghatározó volt életem során, hogy itt maradtam, ebben a hangulatos kis faluban, Bodonyban.

Egy darabka a Palócföldből, egyszerű, szorgalmas emberek hazája. Gyerekkorom óta szerettem a kanyargós kis utcákat, a kisebb emelkedőket, a környező hegyeket, az erdőt, a tiszta levegőt, a csendet, a békét, a kedves embereket. Évtizedek óta járok ezeken nap, mint nap, s nem lett unalmas az utcakép. Még ma is találok olykor valamit, ami örömet okoz. Bár az összkép már néha elkeserít, mert nem olyan gondozottak a porták, mint régen, s a civilizáció hatására egyre több helyen található meg a manapság csak „szemétnek” nevezett hulladék.

Mindig büszke voltam arra, hogy bodonyi vagyok, s hogy a Mátra alján élek. S így van ezzel mindenki, aki itt született, itt él, itt élt, innen származott el, elment és visszahúzta a szíve, vagy pedig nemrégiben költözött ide.

Emlékszem, mindig komoly ellentét feszült a két szomszédos település - Bodony és Parád - lakói között. Akkor éreztem először, amikor a 4. osztály elvégzése után bekerültem Parádra, mert a felső tagozat ott volt. Mi voltunk a bejárók, akik akkor még külön osztályt is képeztünk a Parádsasvárról és Parádóhutából szintén bejáró gyerekekkel. Valamiért mindig lenézték a bodonyiakat. Nap mint nap gúnyoltak bennünket. De mi tanultunk, tettük a dolgunkat, s nem maradtunk alul egy feladatnál sem. Bár szegényebb sorból kerültünk oda, mint a parádiak, s ilyen voltam én is, de igyekeztünk helytállni minden téren. Ez sikerült is, hiszen mind a mai napig többen tanultak, tanulnak tovább ebből a faluból létszámarányosan, mint a környező településekről. Ez a bodonyiak iránti ellenszenv igaz, csökkent, de még mindig érezhető. 1987-től dolgozom Parádon, sokszor éreztem ezt a saját bőrömmön. Éveket kellett keményen dolgozni azért, hogy elfogadjanak. A mai napig nem sikerült rájönnöm, mi lehetett az idegengyűlölet oka. A szülők belenevelték a gyerekeikbe, s ezt vitték tovább generációról generációra. Akik még élnek, valószínűleg nem is tudják már az okát, csak otthon azt hallották, hogy a bodonyiak így meg úgy.

Az ország minden pontján élnek bodonyiak, még hazánkon kívül is. Az 1904-es tűz után sokan vándoroltak ki Amerikába, s több más országba. 1945 után pedig 161 család települt át a Fejér megyei Besnyőre, arra a vidékre, ahol ez a nép évtizedeken át summásként élt és dolgozott. Ott földet kaptak, s a semmiből kellett otthont teremteniük.

Ezek az elköltözések nagy érvágást jelentettek a falunak. S tovább csökkent a lakosság száma, hiszen ahogy lehetőség nyílt a tanulásra, a főiskolát, egyetemet végzettek közül senki sem tért vissza szülőfalujába, s ez a tendencia ismétlődik évről évre. Még az itt dolgozó főiskolához kötött munkahelyeket is, az orvoson és egy tanítón kívül - akik már nem bodonyi születésűek -, más településen lakók töltik be.

Az 1275 óta jegyzett, egykor palóc központként ismert település most 883 főt számlál, e népesség, az utóbbi évtizedekben folyamatosan csökken. Nehéz lett a megélhetés ezen a vidéken. A munkahelyek a környéken egymás után csukták be kapuikat. A még üzemelő gyárak is folyamatosan építik le a munkásokat, s a téeszkek megszűnése szintén tovább nehezítette az itt maradt, jobbára képzetlen emberek életét.

Bár megdolgozásra váró föld van a falu határában, de sosem volt jó minőségű. Az idősök már nem tudják megművelni, a fiatalabbak pedig már nem a „föld szeretetében” nőttek föl, már más munkával keresik a kenyerüket.

A falu és a templom a Mátra ölelésében, a Kopasz hegyről nézve, lovas kocsikkal munkába menet (1930-40-es évek)

Bodony a Kopasz hegyről 2007-ben

A TSZ megszűnése után néhány magángazda műveli csak a földeket. S a mostani szárazság pedig még a kis kerteket megművelőknek sem kedvez, nem terem annyi sem, hogy a saját

háztartásukat kisegítsék belőle. Nem valószínű, hogy a falu jövője a mezőgazdaságban rejlik. Bár az itt maradt idősök még ennek szellemében éltek le az életüket, de nincs már, aki a földeken dolgozzon.

Élénken emlékszem, amikor anyám és a nagyszüleim magukkal vittek a földekre 4 éves koromtól, s mivel nem tudtak kire bízni, így sokat játszottam a szántók melletti réteken, erdőszéleken. 5 éves koromban már tudtam számolni, s órákat töltöttem el azzal, hogy a földeken keresztül ívelő villanyvezeték póznáit számoltam. A vadvirágok illatát még ma is érzem. Majd minden este hazavittem egy csokorral. A búzavirág kéksége még most is a szemem előtt van, sokáig ez a szín volt a kedvencem. Rendszeres látogatója voltam az erdészek kunyhóinak, s élvezettel másztam fel a lesekre is. Néha olyan sikeresen elkóboroltam, hogy egy óráig is kiáltoztak utánam. Sokszor ki is kaptam, mert nem értünk időben haza, pedig a nagymamámnak még ott voltak az állatok, a tehenet meg kellett fejni, a disznóknak enni kellett adni. Ez a kép mélyen belém ívódott, de már akkor úgy éreztem, hogy nekem nem az lesz a feladat, hogy a földeken kapáljak. Bár a rokonságom, anyám kivételével, erre próbált nevelni, hogy a nőnek otthon a helye, meg a földeken.

De én tanulni akartam. Azon gondolkodtam, hogy hogyan tudnék segíteni ezeken az asszonyokon, hogy ne dolgozzanak annyit. Még anyámnak is csak 4 osztálya volt, de ahogy lehetősége lett, már ő sem a földeken kapált, hanem két gyárba is elment munkásnőnek. De a nagyszüleim parasztok voltak, s nem örültek neki, hogy lány létemre tanulni akarok. Most 42 évesen látom át igazán, milyen hátrányos helyzetből indultam. Nem voltak segítők. S Bodonyban nőként érvényesülni, szinte lehetetlen volt. A középiskola elvégzése után egyetemre készültem, ami több ok miatt sem valósulhatott meg. Szüleim válása után Parádra kerültem, de 5 év múltán már önálló házasként visszaköltöztem. Hiába dolgozom évtizedek óta Parádon, azt tudom, hogy nem laknék ott, mert itt van a helyem, ez a hazám. Magaménak vallom Wass Albert több gondolatát is. Többek között azt: „terve volt Istennek velem, hogy itt maradtam...” és azt: „Az ember hosszú ideig élhet úgy, hogy nem ismeri fel a feladatot, amit el kell végeznie...”.

A '90-es évek közepétől éreztem erőteljesen azt, hogy tennem kell valamit. Nem volt semmi közösségi és kulturális élet a faluban, a '60-as években épült Művelődési Ház kihasználatlanul, pusztulásra ítélve, évek óta ki sem nyitotta az ajtaját. Az emberek magukba fordultak, nem beszéltek úgy egymással, mint régen, megszűnt a vidékre jellemző elmaradhatatlan „köszönés”. Engem is arra tanítottak a szüleim, hogy mindenkinek köszönjek, s ezt én is próbáltam belenevelni a gyermekeimbe. Rajtuk keresztül szembesültem azzal, hogy megváltoztak az emberek. Ugyanis mikor rájuk szóltam, hogy miért nem köszöntek a mellettünk elment néniük, azt válaszolták: - de anyu, minnek, már többször köszöntünk, s egyszer sem fogadta. S magam is átéltem, mert egyre több emberre figyeltem fel, aki bizony az én köszönésemet se fogadta. A mostani gyerekek már valóban nem köszönnek. Ez lehet a család hibája, lehet az iskoláé, de lehet a társadalomé, s az abban élő embereké. Nekem bizony rosszul esik, hogy nap mint nap, több száz gyerek között fordulok meg, mert iskolában dolgozom, a 1014 éves korosztály köszönés nélkül képes elmenni mellettem, sok pedagógus mellett is. Hol van már a vidék családi hangulata? Mindenki ismeri egymást, még sem adja meg a tiszteletet az egyik a másiknak. Városon ez érthető, de itt a vidék veszít az értékéből. Miért változtak meg ennyire az emberek? Régen micsoda öröm volt, amikor összejöttek a fonóban, egy bálban, egy családi estén, vagy egy mezőgazdasági munka utáni ünnepen!

Vidékre is betört a televízió. S a vidéki embernek lassan a legfőbb szórakozásává vált. A tévéhez hangolta a napi időbeosztását. Addig kapált a kertben, s próbálta a munkákat elvégezni, hogy amikor kezdődött a kedvenc műsora, már a képernyő előtt lehessen. S ilyenkor nem is lehetett őket a fotelból kimozdítani. A '80-as, '90-es években rendszeresen dolgoztam a Statisztikai Hivatalnak, így - esténként, munka után - jártam a házakat. Amíg nem létezett telefon, rekedtre kiabáltam magam, mire a kulcsra zárt kapuk kitárultak előttem. S mikor beengedtek, mélyen felháborodtak, hogy ilyen időben zavarom őket. Több éven

keresztül - a GYES mellett - postásként is jártam a falut. Sok tapasztalatot szereztem. Bizony megváltozott az emberek élete. S mikor nagy ritkán szabadságon vagyok itthon, akkor azt látom, hogy az idős embereknek nincs elég elfoglaltságuk. Mikor az üzletbe megyek, tízen is megállítanak, s végig kell hallgatnom őket. Amit mindig szívesen tettem, teszek, nagyon sok embernek adtam tanácsot, hogy hivatalos és egyéb ügyeiket hol és hogyan intézzék. Ezt most még inkább feladatomnak érzem, hisz már a második ciklusban tevékenykedem önkormányzati képviselőként.

Érdekesnek találtam, hogy ráérnek az emberek. Nem dolgoznak már a földeken. Akinek van kertje, azt megdolgozza, néhány kisebb állatát ellátja, de hiányzik a közösség. Ha alkalom adódik, akkor sem mozdulnak ki a lakásukból, amikor a program ingyenes. Vajon fel lehet-e rázni ezeket az embereket? Szükségük van a közösségi életre, a közösség erejére, még sem tesznek érte. Ezekhez meg kell teremteni a lehetőséget, a formákat, s bizony, türelmes népművelői munkára is szükség van.

Az 1994-ben létrehozott alapítvány és az önkormányzat keretein belül, minden évben több pályázatot sikerült megnyernem, melyekből és a kapott SZJA 1 %-okból a művelődési ház berendezéseit sikerült pótolni, kisebb beruházásokat kivitelezni. S megszerveztem az első programokat, amik azóta hagyománnyá váltak. Menedzseltem a néptáncosokat, létrehoztam a nyugdíjasklubot, 1999-től szerkesztem a *Bodonyi Híreket*. 2003-tól pedig külső tudósító vagyok a *Heves Megyei Hírlapnál*.

A '70-es évek közepétől cigányok is települtek a faluba, jelenleg már 12 % körüli az arányuk. Törekedtem az előítéletek csökkentésére, a konfliktusok megoldására, elkerülésére, az esélyegyenlőség biztosítására, a békés egymás mellett élés megvalósítására. A fiatalok városra költözése mellett már megjelenik a migráció is, hisz a fővárosból és más városokból is költöznek ide emberek, igaz, főleg az idősebb korosztályból. Rengeteg üres ház jellegzetes tornáccal, udvarral, - lassan mind - városiak tulajdonába kerül, akik szépen felújítják azokat. Igazi gyöngyszemei már a falu képének. Egyre többen felismerik a faluban rejlő előnyöket. Szívesen jönnek ide pihenni, vadászni, horgászni hétvégeként. S többen is tervezik, hogy nyugdíjazásuk után ideköltöznek.

Mindig sok energiám volt, s az elmúlt hét évben, a közművelődésben, önkormányzati munkában, civil területen kifejtett erőfeszítéseim nem múltak el nyom nélkül. Elindult valami.

Sokszor ember felettit teljesítettem, többször nem is volt látszatja, de sosem adtam fel. Most úgy érzem, hogy egyedül kevés vagyok, de ha itt maradok, ezután is meg fogok tenni mindent a falu fejlődéséért, az itt lakók életének fellendítéséért.

2001-ben a belső képzés mellett ez is arra ösztönzött, hogy 40 évesen főiskolára menjek, mert úgy éreztem, hogy a tudásom bővíteni kell, s ha magam is tanulok, akkor még többet tudok tenni a KÖZÉRT. Mert ez a feladatom.

AKIKET BODONY CSENDJE, SZÉPSÉGE CSÁBÍTOTT IDE

Bodony, nyugalomával, csöndjével, tiszta levegőjével, szép fekvésével sok ember szívét megdobogtatta. Sokan költöztek már ide városokból, sík területről, de még külföldről is. A levegő itt más, mint az ország többi pontján. Aki először érkezik ide, gyorsan elálmósodik, amíg meg nem szokja ezt a klímát. Az idelátogatók többsége még jobbára csak hétvégeként, illetve szabad idejében jön Bodonyba, de azért vannak, akik már végleg itt telepedtek le, s sokan tervezik, hogy nyugdíjazásuk után tartósan ideköltöznek majd.

Az országban elindult változások hatása itt is érződik, kell a falunak a frissítés, de szükséges az is, hogy az ideköltöző emberek alkalmazkodjanak az itteni normákhoz, szokásokhoz.

Az ország egyik legismertebb fazekasa Les Gábor, népi iparművész, akinek munkái a világ sok országába eljutottak, pl. USA, Svájc, Franciaország, Németország, Ausztria, Olaszország, Japán stb., s aki Bodonynak, e kis Heves megyei településnek is híressége, hiszen népszerűsíti a falut. 1996-ban költözött a településre, azóta aktív részese rendezvényeinknek, sokan felkeresik műhelyében, ahol bemutatókat tart, s munkái meg is vásárolhatók.

Erdélyből települt át Magyarországra 1989 májusában. Nagybányán élt, ott tanult. A kézművesség iránti szeretete családi örökség, hiszen édesapja szobrászkodott, fafaragásokat készített, s ikonfestéssel foglalkozott, így már gyerekkorában kapcsolatba került a művészettel. A bátyja is fazekas, ő vitte el a Bagossy-műhelybe. Tanulmányait a Nagybányai Festőiskolában kezdte, majd Bagossy Sándor Fazekas Iskolájában folytatta. Egy szakképző iskolában pedig elsajátította a fajansz és a porcelán megmunkálását. 1973-tól 1980-ig egy majolikagyárban dolgozott, s Máramaros megyében, 1980-ban alakította meg első fazekas műhelyét, ahol 1989-ig csak népi fazekasságot folytattak.

Kerámiáid bizonyítják, hogy mestere vagy a nagybányai motívumoknak, a korongozott formákban az ívek tökéletes aránya figyelhető meg. Mely tájvidékek díszítőelemeit alkalmazod még alkotásaidnál?

Leginkább a Felső-Tiszavidék és a Partium fazekassága jellemző rám. A nagybányai díszítőmotívumok mellett az erdélyi-szász fazekasság (Pl. a barcasági - fehér alapon kék -, és a szászkezdői, besztercei - kék alapon fehér -) elemei jelennek meg munkáimban.

Már a '80-as évektől számos kiállításod volt, több országos díjban részesültél, s 1986-ban lettél a Népművészet Alkotó Mestere, melyet Magyarországon is elismertek. Mióta Magyarországon élsz, hogyan alakult az életed, karriered?

1989-től készítek zsűrizett alkotásokat, több pályázaton, kiállításon vettem részt, ahol számos díjat nyertem. Kezdetben, több műhelyben dolgoztam, saját műhelyem 1993-tól van. Fazekas vásárokon, korongozó díszítőversenyeken veszek részt, s rendszeresen tartok bemutatókat az erdélyi fazekasságról. Pl. a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum felkérésére évente többször is. Korábban az Országos Népművészeti Egyesület tagja voltam, 2003-tól pedig a Heves Megyei Népművészeti Egyesület tagja vagyok.

Mit jelent számodra a fazekasság?

Életem része, munka, művészet, hobby, melyet csak tiszta szívből, lélekből lehet végezni.

Mi készített arra, hogy ebben a kis faluban telepedjél le?

A táj, mely nagyon hasonlít az erdélyi vidékre. Csodálatos, festői kis falu, melynek hangulata van.

Kapocsra is évek óta részt veszel a fazekas találkozón. Látsz-e hasonlóságot az ottani rendezvények és e környék lehetőségei között?

Igen, van hasonlóság. Részben az ottani települések fekvése szempontjából. Hasonló rendezvényeket lehetne megvalósítani az itteni falvak összefogásával is, melynek központi magja a Parádi Palócnapok lehetnének. Ennek részeként már kétszer volt fazekas találkozó Parádon, melyet jó lenne hagyománnyá fejleszteni. S Bodonyban szintén voltak már kézműves vásárok, ahol többek között Nagybányáról, Budapestről, Dunaújvárosból is voltak résztvevők. Tehát már itt is elkezdődött valami, amit nagyon jó lenne folytatni, hiszen Heves megyében nincsen hasonló kézműves találkozó.

S hogy érzed itt magad? Véleményed szerint Bodonynak milyen jövője lehet?

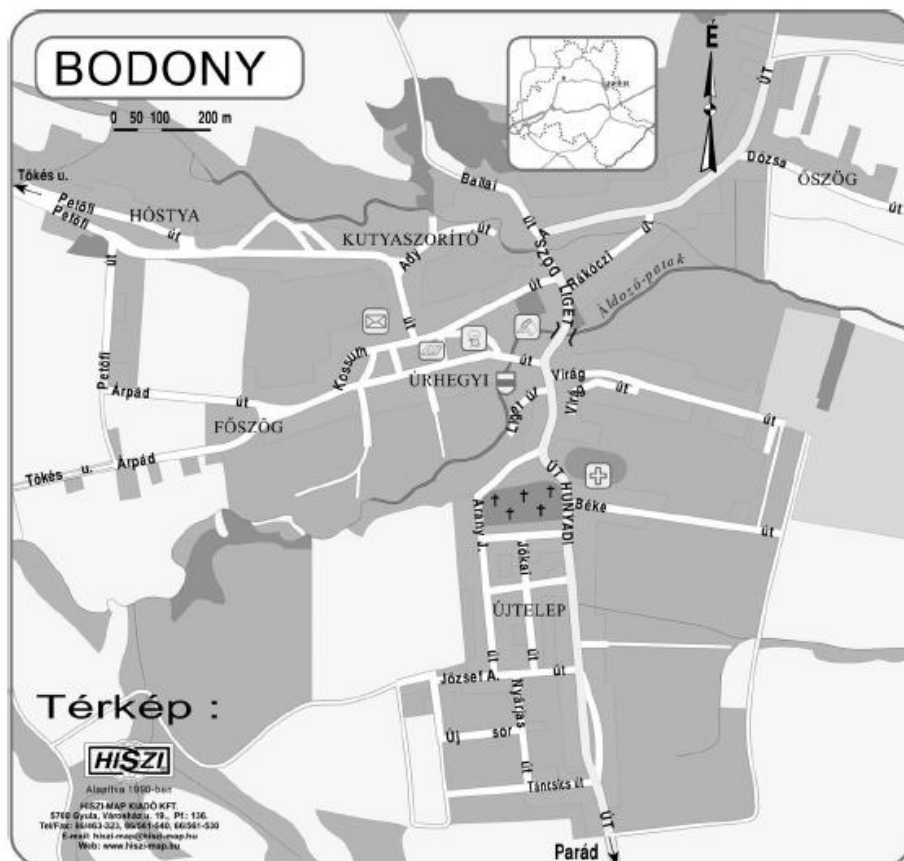
Jól érzem itt magam. Sikerült gyorsan és könnyen beilleszkednem, műhelyemben ma is sokan felkeresnek helybeliek és ide látogatók egyaránt. Szerintem Bodonynak van jövője, turisztikai központ lehetne, hiszen egyre többen költöznek ide. Ez nehéz feladat a település számára, de nem kivitelezhetetlen.

A népművész lakásában saját készítésű kerámiák, dísz tárgyak varázsolják egyedivé, otthonossá a szobákat, amelyek a házigazda sokoldalú tehetségéről tanúskodnak. Örülök, hogy Bodonyba költözött, s hogy csodálatos alkotások kerülnek ki műhelyéből, ezzel is

ápolva a helyi népi hagyományokat, s hogy igazi színfoltja a településnek, s Heves megyének is.

Amikor meglátogatom, jókat beszélgetünk. Mindig könnyen akad téma. Az eltelt évek alatt nagyon sok segítséget kaptam tőle a rendezvényeim szervezéséhez, lebonyolításához. Kifogyhatatlan az ötletekből, s széles kapcsolatokkal rendelkezik művészeti berkekben. S mindig élvezettel hallgatom, ha Erdélyről beszél. Ő és felesége gyakran járnak Erdélybe hiszen a rokonsága nagy része még ott él. Erdély a szívem csücske. Még sosem jártam ott, de már évek óta készülök, tudom, hogy legalább egyszer eljutok oda. A bodonyiak is befogadták, az alkalmi idelátogatókkal és végleg letelepedőkkel is jó kapcsolatban van. Sok "idegennel" az ő segítségével ismerkedtem össze én is. Úgy érzem, hogy a későbbiekben is lehet majd a segítségére számítani.

Bodonyban településrészek alakultak ki, melynek nevei már régóta fennmaradtak. Gábor a Főszögön vett magának egy kis házat. Kezdetben három nagy terület volt. A Főszögön kívül az Őszög és a Hóstya. Utána alakult ki a Telep, és a Hosszú elnevezés, ahogy a falu terebélyesedett. Az utam most az Őszögre vezetett, ahol egy Budapestről idetelepült férfi él, s aki a nyugdíja mellett a falusi turizmus keretében adja ki a házat az itt pihenni vágyóknak. Kóczián László 52 éves, 1992-ben költözött ide, őt Bodony zártsága, szépsége vonzotta. Bodony szerinte körkörös szerkezetű, mint egy város, s valamikor a török időkben még valóban mezővárosként is emlegették. Egy centrum volt, innen ágaztak el az utak, igaz földutak, de egy regionális központ volt. Nagyon tetszik neki a bodonyi beszéd, az itteni hagyományok, a kedves emberek. Budapesti lakását teljesen feladta.

Hogyan érzed magad Bodonyban?

Most már jól. Már megtanultam azt, hogy ha három asszony áll az utcán, akkor nem kell köszönni, mert úgysem köszönnek vissza, hiszen egymás előtt szégyellik, hogy te ennek

visszaköszöntél? Ha egy asszony áll, akkor köszönök, mert tudom, hogy vissza fog köszönni. A vissza nem köszönésnek külön koreográfiája van. Ugyanis nekem észre kellennem, hogy ő nem köszön vissza, nem úgy, hogy nem látott meg, hanem hogy direkt nem köszönt vissza. Egy szemvillanással a szemembe néz, aztán dacosan dél-keleti irányba fordítja a fejét. Ez a szokás kialakul. Az első három év nehéz volt, de most már jól érzem magam, az emberek kedvesek, legtöbbször segítünk egymásnak. Sokkal könnyebb lett, mióta megismerkedtem Marikával.

Kezdetben itt is voltak nehézségek, hiszen olyanokkal beszéltek tele a fejét, hogy én szökött bűnöző meg még mit tudom én, mi vagyok. Marikát ugyan nem tántorították el, de én szükségét láttam, hogy kiváltsak egy erkölcsi bizonyítványt és bemutassam a szóban forgó hölgyeknek. S azóta már teljes részükről a bizalom. De nem fogadtak el az emberek teljesen, úgy vannak velem, hogy ilyenek is kell lenni. Talán sohasem fogadnak be teljesen.

Honnan jött az ötlet, hogy te itt falusi turizmussal foglalkozzál? Lehet-e ez lehetőség a falu számára?

Rokkant nyugdíjas lettem, s a megélhetésem végett valamihez kezdenem kellett. Nem látok lehetőséget arra, hogy a falu majd valamikor ebből éljen meg, hiszen ez olyan község, amely 8-10 falusi ház kiadásánál többet nem bír el. Már így is van keresztbe fúrás, irigység. Én már 2 éve azon gondolkodom, hogy mit csináljak a falusi turizmus után. Úgy érzem, hogy be fogom fejezni, mert lesz nálam gazdagabb. A vendégek között pedig egyre többen lesznek majd, akik olyan helyre mennek inkább, ahol külső látványosságok is megvannak, mint pl. egy úszómedence. Most már jobban megnézik, hová mennek, fontos a kényelem is. Limitálni kell a létszámot.

Kikkel van a gond, az ősbodonyiakkal, vagy a betelepültekkel?

A betelepültek már szerveződnek egymás között, barátságosabb a kapcsolatuk.

Én úgy képelem el, hogy a falusi turizmussal foglalkozóknak valamiféle érdekvédelmi egyesületbe kellene tömörülniük, s szükséges lenne a koordinálásuk, összefogásuk. Te hogyan látod ezt?

Ez jó lenne, csak azt látom már itt is, mint a KISZ-es időkben, hogy mindenki főnök akar lenni. Azért jöttem le Pestről, mert ott az voltam, most viszont megtanultam kevés pénzből élni, s elfogadtam ezt. Már nem vágyom rá.

Milyen jövőt látsz a településnek? Milyen ötleteid vannak, melyekkel segíteni lehetne a fennmaradást?

- Ha nem marginalizálódik el, s a fiatalok ismét több gyereket vállalnak, akkor nem lesz probléma. Én magam is csábítottam már ide mesterembert, hisz a fogtechnikus az én közbenjárásomra költözött ide. Aki viszont további embereket ismertett meg Bodonnyal, akik itt házat vettek. A fiataloknak nem kellene a kocsmába járniuk, berúgniuk, mint ha ez lenne az egyetlen szórakozási lehetőség. S kellene néhány lelkes ember, akit nem gyanakodva néznek, hogy ez valamit akar, hanem felfogják azt, hogy a faluért akar jót tenni. Állandóra nyitva kellene tartani a kultúrházat, s legyen valami, ami itt tartja a fiatalokat, legyen valami, amibe bele lehet csempészni egy kis kultúrát, valami legyen, hogy ne csak a sutyerákok rúgjanak be, s utána kezdjék tönkretenni az egészséget, ahogy, már pl. sok discóban megtették. Országos művészeket kellene lehozni ezekre a falusi "deszkákra", akik megnevettenék az embereket, mert ki vannak éhezve, hogy nevéssenek egy jót. Szükség lenne a falu elején egy köszöntő táblára. A vendégek adnak a külsőségekre.

Ha már utaltál a lelkes emberekre, részben rám is céloztál, mi a véleményed rólam, az itteni tevékenységemről?

Túl okos vagy Bodonynak, neked minimum egy városban kellett volna születned, s az érettségi után rögtön továbbtanulni, s lehet, hogy azóta már a 10. könyvednél tartanál. Sok mindenben más lenne az életed, ha nem ide születesz, vagy te is elmentél volna innen. Itt annyi visszatartó erő van, hogy az borzasztó, aztán még férjhez is mentél. Nem jó helyre születted, mert az indíttatás egy ember életében nagyon sok mindent meghatároz, s legalább mínusz 20 évet csinál, de a tehetség előbb - utóbb úgymint felszínre kerül, s hajtja az illetőt előre. De a

kezdeti indíttatásban eltelt évek, azok mindig is ott maradnak, azokat nagyon nehéz lerázni. Amit Te tettél arra nagyon nagy szükség van, de Mikszáth szavaival élve, a magyarnak két nagy ellensége van: "a majd ráérünk, meg a minek a". Sok ember azt mondja, ugyan, Béres Magdi, minek a. S ezzel ezek az emberek elintézték egy hónapi munkádat. S ez egy embert lefáraszt. Lehet, hogy akkor éjjelente még sírtál is, hogy ezeket a feszültségeket kiadd magadból. Úgy érzem, hogy ez a hely kicsi ahhoz, hogy itt kifusd magad.

Van-e még ötleted, mit lehetne a faluért tenni?

Ki kellene nézni egy kezdő, de ígéretes hírességet, színészt vagy színésznőt, s annak itt valóban ajándékozni egy telket. A községnek még biztos van egy ilyen telke. S ő járjon ide, hozza ide az ismerőseit, stb. Ez már máshol jól működik.

Valóban sok jó ötlet elhangzott. De, mint képviselő, tudom, hogy az önkormányzatnak nincs a tulajdonában ilyen földterület.

Sok régi kis parasztház talált újjazdára az elmúlt évtizedben. A valamikor tájháznak megvásárolt, helyreállított épület is magánkézbe került, mert az önkormányzat eladta. A tulajdonos, Kiss Sándor, csodálatosan helyreállította. A ház előtt elmenve mindenki felnéz erre a kis gyöngyszemre, ahol számos virágcserepben virágzik a piros muskátli, példaként üzenve a helybelieknek, hogy ők is szépítsék portájukat.

Felújított régi parasztház

Felújításra váró parasztház

Kiss Sándor is vidéki volt, 1952-ben született, s egy tanyán gyerekeskedett, a 60-as években költözött Budapestre a családjával. Ekkor kezdődött számára a pesti életút. Gépészmérnöknek tanult, de jelenleg egy autókereskedő cég kereskedelmi vezetője. 9 éve hallott először Bodonyról. Mindig úgy nyaraltak, hogy tanyákat vettek bérbe, majd pedig a falusi turizmus keretében megismerkedtek az ország különböző területeinek szépségeivel. Harmadik gyermeke 1 éves volt, mikor először Bodonyba jöttek nyaralni. Azóta Luca 10 éves. S mondhatni, hogy ő már részben Bodonyban nőtt fel, hiszen minden hét végén itt vannak, nyáron pedig a tanév vége után a család leköltözik Bodonyba, s csak a következő tanév kezdésére utaznak vissza Budapestre. 1994-ben lett lehetőségük arra, hogy valahol házat vegyenek, s ekkor már tudták, hogy az Észak-Magyarországon lesz, vagy a Mátra vagy a Bükk. Két település jött szóba, Kács és Bodony.

Miért választották Bodonyt?

Elmentünk mind a két településre, első évben Kács, akkor azt mondtuk, hogy legyen Kács. Szimpatikus település volt, hiszen az ország egyetlen faluja, ahol még nem laktak cigányok, s azóta sem élnek. Ott is hasonló kis parasztház lett volna, mint ahol most ülünk. Második évben Bodonyba jöttünk, Luca akkor volt 1 éves, s végül mégis Bodony mellett döntöttünk, mert kellemes volt a levegő, zsákfalu volt, s akkor hirdették a horgásztavat, amit akkoriban ki is használtunk rendszeren. Fűles kosárban vittük ki a vacsorát, amit a tó partján fogyasztottunk el, Luca megette, s ott a tolókosijában utána elaludt. S ezután már nem akartunk innen elmenni másfelé. A másik az, hogy sokfelé jártunk már az országban, s azt mondta a család, hogy keressünk egy olyan helyet, ahol nyugodtan, kényelmesen elvagyunk. 3 gyermekem van. Lucával mindig itt vagyunk, Marci fiam is gyakran itt van, sok barátja van. Bogi lányom már nem tudja élvezni úgy a vidéki életet. Ritkábban látogat ide. Azóta már az öcsém is vett itt házat, apám pedig 2 éve már haza se ment Pestre.

Milyen jövőt lát Bodonynak?

Valójában a feleségem vett rá, hogy Bodonyba jöjjünk. Ez gyönyörű szép környék, valamennyien szeretünk itt élni, már bodonyinak érzem magam. Lehetséges, hogy a faluban 90% lesz majd a cigány lakosság, de én ezt a falut akkor sem hagyom el. Az öcsém és én a családukkal azért költöztünk ide, mert kerestük a békét, a nyugalmat. Ebben a faluban az volt. Mert vidék az lehet bárhol, mint ahogy van is, pl. a Jászság. De Bodony csak egy van. Munkalehetőség hiányában sajnos nem maradnak itt a fiatalok, ez komoly probléma, szükség lenne valami munkahelyteremtésre a környéken. S kellene egy erős vezetés is a faluban. S szabályozni kellene az építkezések jellegét. Olyan engedélyeket kellene csak kiadni, melyek szerint az épülendő házak illeszkednek a falu tájjellegébe.

Sándor felesége, Kissné Simándi Andrea 1956-ban született. Pár éve már ismerjük egymást.

Andrea, te hogy érzed itt magad, s mit gondolsz a falu sorsa felől?

Amikor idejöttünk, akkor a nyugalom, a jó levegő, a kedves emberek és a tó volt az a vonzerő, amiért ideköltöztünk. Nem is annyira a horgászat miatt szerettünk a tóhoz járni, hanem inkább az ősállapot miatt. Engem nem zavart, hogy nem volt kinn se áram, se víz. Sőt azt mondtam, hogy azzal rontják el elsődlegesen. A tó nagy szívfájdalmam. Ott volt egy jó társaság, kinn lehetett enni, nem kellett itthon főzni, ez hiányzik. Mert ha lejövünk ide hétvégére, nekem sem, s többeknek sem az az álmunk, hogy itt mi főzzünk. Remélem, ez majd újra megvalósul. A tónak nagy vonzereje volt, bízom benne, hogy ismét beindul majd. Bodony egyik fennmaradási lehetősége a falusi turizmus lehet. Család mellett kellene elindítani, tehát egy-egy szobát kiadni, de ezek csak rövid éjszakákra jók. Előbb utóbb egy kis befektetéssel ki kell alakítani különbejáratú szobákat, lakrészeket, vagy pedig önálló kulcsos házak kellenek, mert a vendégek közül többen nem szeretnek alkalmazkodni. Pl. én is ilyet választottam mindig, ha 1 hónapra elmentünk valahová. Azok mindig régió központok voltak, ahonnan könnyen megközelíthettük az általunk meglátogatni kívánt helyeket. S erre Bodony is kiválóan alkalmas, hiszen jó helyen fekszik, mégis csendes, jó levegőjű település. Viszont innen elég gyorsan el lehet jutni Parádra, a Mátrába, Egerbe, Gyöngyösre, Bükkszékre, Sirokba stb. Nem nagy távolság, lehet kirándulni gyalog, biciklivel, autóval. Jobbak a kulcsos házak. Az ide látogatók szeretnek külön lakni a háziaktól. A turizmus beindulásához szükség van arra, hogy az emberek gyűjtsenek előbb egy kis pénzt, vagy pályázat útján kell szerezni, s át kell alakítaniuk a házukat. Úgy tudom, már több betelepült is folytatja ezt a tevékenységet a helybelieken kívül. S kezd híre lenni a településnek, hiszen a betelepültek is mindig hoznak magukkal ismerősöket. Most mégis olyan, mintha elült volna a dolog. Kellene valamit találni, ami újra vonzóvá teszi a falut. S szükséges lenne, hogy hirdessék a házakat, s reklámot kapjanak ezek falusi vendéglátóhelyek. Annak idején mi is azok közül a lehetőségek közül válogattunk, amelyről kellő információ és fénykép volt. A faluban letelepült emberek egy idő után megtalálják egymást, összetartanak. A későbbiekben a helybeliek erre is alapozhatnak majd.

Mi a tó körül kialakult helyzetről a véleményetek?

Az lenne az igazi, ha a tó az önkormányzat, a falu tulajdonába kerülne, de erre nem igen lesz már lehetőség. Olyan tulajdonos kell, aki nyitva tartja a tavat és törekszik arra, hogy minél többen jöjjenek ide, mert az majd az ő javát is szolgálja, s végső soron majd a faluét.

A beszélgetés során rengeteg téma felmerült, még az én dilemmámra is javasoltak megoldást. Ha el tudnám adni ezt a nagy házat, s tudnék venni egy kisebbet, sokat segítene rajtam. Ez így igaz. A házat már hirdetem egy éve, de ilyen nagy házat sajnos ritkán keresnek. A barátságos kis parasztház verandáján ülünk, közben Luca, aki szinte a szemem előtt nőtt fel, az asztalon festeget. Már nem először láttam őt kezében ecsettel. Nemrégiben a tóparton testfestéssel kápráztatta el az ott lévőket. Pici baba volt, mikor először láttam. Az eltelt 9 év alatt a kislány sokat nőtt, fejlődött, de valószínűleg többet tanult városi társaihoz képest, hiszen a Bodonyban töltött idő alatt olyan tapasztalatokra, ismeretekre tett szert, amikre Budapesten nem lett volna lehetősége. Most gyönyörködtem az elkészült műben, amelyen

különböző rajzfilmalakok, figurák elevenedtek meg. A Pókember portréja nagyon jól sikerült. Igen, kicsit már bodonyiak ők, hiszen minden hétvégére hazajönnek Bodonyba. Vajon ez az életforma az igazi? Hét közben a városi élet, a munka, a nyüzsgés, a tanulás, a város adta lehetőségek kihasználása, de egyben a városi rideg életvitel is. Hét végén pedig egy másik világ, a csend, a nyugalom, a jó levegő. Ahol a mindennapok feszültségei, gondjai itt feloldódnak, s feltöltődve mennek vissza a nagyvárosba, ahol kezdődik minden előről. Magamról ezt nagyon jól el tudnám képzelni. Csak a lehetőségek nem adóttak számomra.

Az Árpád utcában tovább haladva, egy közelmúltban épült épületbe tértem be, melyet 1997-ben vásárolt meg az új tulajdonos. Petrov László Szentendrén született 1954-ben. Édesapja bolgár származású, édesanyja mezőkövesdi matyó lány volt. Szülei szép életet éltek, testvéreivel együtt nagy szeretetben nevelkedtek. 18 éve vadászik a Mátrában, ennek kapcsán került Bodonyba is. Korábban a parádóhutai vadászházba járt, de emberileg nem tudta elfogadni azt a környezetet, így Bodonyban vásárolt magának házat, ahová, amikor ideje engedi, mindig lejár családjával, barátaival, ismerőseivel. A félig kész épületet már a saját ízlése szerint alakították ki. Amikor szétnéztem a szobában, ahová beinvitált, csodálatos vadásztrófeák köszöntek rám a falakról. Az asztalon lévő kristálypoharakra csiszolt állatok, az egyikén dóm vadbika, a másikon egy vadkacsa is bizonyította, hogy egy szenvedélyes vadász otthonában ülök. László mindig erdész akart lenni, az erdőhöz akart közel kerülni, de amikor középiskolába készült, abban az évben szűnt meg az erdészeti technikum. Így Budapesten végzett egy erősáramú szakközépiskolában, ahonnan évfolyamelsőként került a főiskolára. Mivel erdész nem lehetett, így jött a vadászat, hogy valamiképpen az erdő világához közel kerülhessen. 15 éve dolgozik vállalkozóként az építőiparban, ahol jelentősnek számító céget alapított. Ami kis szabad ideje emellett adódik, azt igyekszik vadászattal eltölteni az erdőben.

Mi az, ami, Bodonyba vonzott?

Tagja vagyok a szomszéd Vadásztársaságnak is Parádon. S mikor úgy döntöttem, hogy valahol veszek egy házat a környéken, a választásom Bodonyra esett. Nagyon tetszett a környék, a barátságos emberek. Másmilyenek az itteniek, mint parádóhutaiak, ők ridegebbek. Kötődöm a településhez, a jó ismerősökhöz. Főként a vadászokhoz, de kialakultak nagyon szoros kapcsolatok is a faluban élőkkel, pl. a szomszédokkal, vagy idős barátainkkal, akik segítenek rendben tartani a portát, ha nem vagyok itt, de én is segítek nekik, amiben tudok. Emlékszem, amikor füvesítettem, s épp vettem a fűmagot, jött egy ember az utcán, a mai napig sem tudom, hogyan hívják.

A Lányasi legelő

Köszöntünk egymásnak, majd egy negyed óra múlva hozott egy fűzér paprikát, hogy kóstoljam meg, mert biztos szeretem az erős ízű paprikát. Sosem találkoztunk előtte. S ezek olyan dolgok, amik megfogják az embert. Így jó viszonyban vagyok sok emberrel. Ezek az emberek mások, kedvesebbek, közvetlenebbek. Megismertem nagyon igaz, becsületes embereket, de az ellenkezőjét is a községben. Sajnos, voltak konfliktusaim is. Elkésérítő, hogy az itt élők közül sokan előtérbe helyezik a saját önös érdekeiket, a közösség érdekeivel ellentétben. Nagyon a szívembe vésődtek a falut környező tájak. Természetszerető ember vagyok, akkor is szívesen kimegyek az erdőre, ha nem vadászom. Járok szerte a nagyvilágban, Afrikától az északi országokig, de ennek a tájnak mégis a szépsége bűvöl el, jobban, mint a vadállománya, mert bármilyen hihetetlen, itt vadászom a legkevesebbet. Sokszor megtesszük azt, hogy beülünk a terepjáróba és elmegyünk valamelyik területre, s gyönyörködünk a tájban. Lágyas például csodaszép terület, de sajnos, az is megy tönkre. Van is gazdája, meg nincs is, hiszen a gaz és a gyom már nagyra nőtt benne. Emlékszem, hogy a TSZ-időkben milyen más volt. Bizony elkésérít, hogy azóta már elvadult sok minden.

Szerinted mit jelent a falu szempontjából, hogy a területek nagy százaléka az elmúlt évek alatt idegenkézbe került?

A véleményem az, hogy a megművelhető földterületek idegen tulajdonba kerülése nem igazán szerencsés. Akik eladták, azért adták el, mert már nem tudják megművelni. Akik megvették, elsősorban azért vették meg, hogy jogot szerezhessenek, pl. a vadászatra. De a földeket ők sem művelik. Kevés pénzért bérbe adják azoknak a vállalkozóknak, akik még a föld megmunkálásával foglalkoznak a faluban. Én is rengeteg tulajdonnal rendelkezem itt, melynek zöme erdő, melyeket kizárólag a vadászat miatt vásároltam meg. A szántóföldeket pedig én is bérbe adtam. Belátom azt, hogy nem szerencsés dolog ez, de a helybeliek is abbahagyják már a földek megművelését, mert belátják, hogy nem éri már meg a földművelésből gazdálkodni a faluban. Ebből a szempontból mindegy, hogy kinek a tulajdonában van a föld. Sajnos tényleg nem érdemes megművelni. Az, hogy ide idegenek jöttek, az nem feltétlenül rossz a falu szempontjából. Lehetséges, hogy felpezsdülést hoznak a faluba. A "Disznós kert" kapcsán talán még munkát is adnak majd a helybelieknek. Van ennek rossz oldala és jó oldala is.

Azt hallottam, hogy a bodonyiak nem vadászhatnak majd ott? Igaz ez?

Pillanatnyilag ott tartunk, hogy nincs olyan szerződés, ami ezt tisztázná. Ez így nem igaz. Elfogadható ajánlattal éltek a Disznós kert tulajdonosai a Vadászati Jogközösséghez, de még nem tudtunk ebben dönteni. Igyekszünk olyan kompromisszumos megoldást találni, ami jó a Vadászati Jogközösségnek, a falunak és a Disznós kert tulajdonosainak is. Az tény, hogy az a magántulajdon rengeteg területet elvon a vadásztól, s ez onnantól kezdve önös érdekeket szolgál. A vadászat rendkívül nemes és szép tevékenység, nem pedig önző dolog. Sajnos az emberek nem ismerik ezt, s nem tudják, miről szól a vadászat. Érezni azt ebben a faluban, hogy a faluközösség részéről egyfajta ellenszenv van a vadászattal, a vadászokkal szemben. Számvevő bizottsági elnöki tisztemnél fogva, a közelmúltban több ülésen is részt vettem, s bizony csak 2 ember volt, akiket érdekelt az ülés témája.

Bodony település erdővel övezve

Szerinted milyen jövője lehet Bodonynak?

Nem könnyű a helyzete. Megszűnt a mezőgazdaság. Az erdőművelés sem túl jelentős, s sajnós az is külső vállalkozóknak ad munkát, nem pedig a helybelieknek. Ezt mindig is fájtaltam, mert szerintem itt is alakulhatnának olyan csoportok, akik ezt a munkát el tudnák végezni. A továbbiakban szorgalmazni fogom, hogy az Erdőbirtokosság majd az itt lakóknak adjon munkát. Bodony szempontjából lehetőség lehet, főleg az EU kapcsán, a falusi turizmus. A vendégfogadást kell erősíteni. Ez a környék nagyon szép adottságokkal bír. A Mátra egyik gyöngyszemének tartom. Sok mindent kellene javítani, kezdve az utakkal. De az egész közösségnek össze kellene fognia, pályázatokon, megfelelő fórumokon megnyerhető pénzeket megszerezni, amiből ezt a falut igazi „gyöngyszemé” lehetne varázsolni. Biztos vagyok benne, hogy ez működne. Kellene néhány színvonalas vendéglátóhely. A jelenlegiek nem megfelelőek.

Gondolsz itt a falu meleg étkeztetésének megoldására is? Hiszen ez nagy gond, mert még a napközibe, óvodába és az időseknek is Parádról hordják az ebédet.

Igen. Szükség van arra, hogy aki idejön, be tudjon ülni valahová, ahol megebédelhet, megvacsorázhat. Lehetőséget kell teremteni az arra vállalkozóknak, hogy a település szép területein, csodálatos kilátással a Mátrára, ezeket a vendéglátóhelyeket létrehozzák. Meg kell értetni az itt élő emberekkel, hogy nem baj az, hogy idegenek jönnek a faluba. Nem kell bezárkózni, nyitottá kell válni, mert ennek a falunak így lesz esélye. Megismerkedtem a falu történetével, s tudom azt, hogy ez a falu jobb sorsra érdemes, mint amilyenben most van. Engem ez a falu megigézett. A Zalai dombság sem tud ilyen szép lenni. Amikor felmegyek a Tőkés hegyére, s onnan nézek szét, az olyan pazar látvány, amit nem tudok mihez hasonlítani. Bodony zsákfalú. Ezt az adottságot is ki kellene használni, nagyobb reklámot adni neki. De legelőször is ezt a közösséget kell felrázni. Szükség lenne egy helyi rendezvényre, mint pl. a Palócnap Parádon. Jó, hogy itt is van ez a búcsúi rendezvény, de valami egyedi kellene

Már gondolkodunk egy ilyenben, de még keressük azt az eseményt, amihez kapcsolhatnánk programokat, s még a nyári időszakban van. Szerinted valamilyen vadászati eseményhez, vagy mezőgazdasági ünnephez köthetnénk?

Lehetne pl. egy nívós néptáncversenyt szervezni, hisz a faluban működő néptáncgyűttesre lehetne alapozni. Lehetne az erdőgazdálkodáshoz vagy a vadászathoz is kötni programokat. Bodony mindig híres volt a bikavadászatáról. Pl. szeptember első hetében van a bikabögés. E köré lehetne rendezvényeket szervezni. Több területen is vadászom. De Bodonyban nagyon jó bikára vadászni, hiszen itt már lelőttük a bikákat, amikor máshol még csak keresik. Pl. Mátraballán nem is próbálkoznak bikára vadászni, mert az összes bika Bodonyba jön. Egyébként itt nem élnek bikák, de vannak tehenek, s azok vonzzák ide a bikákat. Ez több száz éves tapasztalat, amit ki kellene használni. Lehetne bikabögő versenyt szervezni a vadászoknak. Jönnének a kürtökkel. Nagy sikere lenne, s a Heves Megyei Kamara is biztos támogatná. Szükség lenne kapcsolatfelvételtre egy osztrák vagy német településsel is, ahol ilyen irányú hagyományokat ápolnak. S biztos, hogy gyümölcsöző kapcsolat jönne létre, ami segítené a falu fejlődését. Én igyekszem támogatni a falut is, amiben csak tudom. Bodonyinak vallom magam. S nagyon jól esik az, mikor felhívnak telefonon, hogy „mikor gyüössz haza”. Ez egy fantasztikus érzés.

A falusi turizmus fellendítésére a vendéglátóhelyeken kívül milyen ötleteid vannak még?

Szükség lenne vendégházakra, vendéglőkre, mert jönnének ide külföldiek is vadászni, de nem tudnak hol megszállni, s nem tudnak hol étkezni. Szükség lenne arra, hogy a vadászokat ne idegen testként kezeljék. Mert pl. mi is büszkék vagyunk arra, hogy több rendezvényen nyertünk serlegeket Bodony színeit képviselve. Nemrég szerveztünk egy vadász majálist. S ott elterveztük, hogy szerveznénk egy közös főzést, ahol megvendégnénk a falu öregjeit. S azokat a nótákat, amiket már csak ők ismernek, összegyűjtenénk, velük énekelnénk. Így a szájhagyomány útján öröklődő népi énekek fennmaradnának. Én erre rengeteg energiát tudnék szánni, s tudom azt, hogy a mi vadászközösségünk e cél érdekében sokat tehetne. Engem nagyon érdekel, amit az idősek mesélnének a régi dolgokról, a korábbi életvitelről, szokásokról.

Igen. Ezt én is tudom bizonyítani, hiszen a rendezvényeket évek óta te támogatod legaktívabban, amit csak köszönni tudok a magam és a település nevében egyaránt. Van olyan terved, hogy később végleg Bodonyba költözzöl?

Igen. Persze nagyon ragaszkodom Szentendréhez is, de ha a munkám úgy engedi, s jönnek majd a nyugdíjas évek, nagy esélye van annak, hogy végleg itt éljek majd.

Örömmel tölt el, hogy ez a csodálatos kis falu egyre több embert vonz ide. S hogy úgy látják, köszönhet még a településre jobb időszak. Hangzottak el jó ötletek. Vannak megvalósíthatóak, ám a cselekvés, akarás is fontos lenne. S talán lesznek emberek is, akik segítenek ezeket megvalósítani, hiszen mindenkinek érdeke, hogy ez a település fennmaradjon.

EPILÓGUS

..... S hogyan alakul az én életem? Menjek vagy maradjak? Mi szól mellette, s mi szól ellene?

Évről évre küszködök a megélhetésért, mint oly sokan. Ha maradnék, akkor előbb-utóbb nem tudnám fizetni a ház rezsijét, belekerülnék egy olyan spirálba, amit itt nem tudnék megállítani. S valószínűleg nemet sem tudnék mondani, tehát a sok közmunka, „pótcselekvés” továbbra is menne, tenném a dolgomat bármiféle támogatás, köszönet, elismerés nélkül, ami egy idő után megbetegítene. Vannak ötleteim, hogyha maradnék, akkor összefognám az idegenforgalom szereplőit, s készítenénk valamilyen tervet, programot, ahol az önkormányzattal összefogva beindítanánk valamit. Ám ez megint csak társadalmi munka lenne. Profitálna belőle a falu, a vállalkozók, az önkormányzat, csak szokás szerint én nem. Nos, ez egy olyan feladat, amit már valószínűleg nem én fogok megvalósítani. Nemcsak azért, mert ez a falu nem nagyon fogadja el, amit én szeretnék, s nem is támogatja, hanem mert már nincs bennem a lelkesedés sem, hogy ezt kellene tennem. Az utolsó választások óta a testü-

letben is alul maradok, minden le van szavazva, amit szóba hozok, főleg a kultúra, a civilszféra, a marketing, az idegenforgalom témájában. Talán, ha nem egy helybeli karolja fel ezt az ügyet, s az önkormányzat meg is tudja fizetni, akkor egy szakember segítségével ez a lehetőség megvalósítható. S pozitív változás, hogy megismertem olyan idetelepült embereket, akikre lehet majd számítani, jobban, mint az őslakosokra.

Az elmúlt másfél évben ismét megismertem egy területet, megtanultam valamit, amit szívesen végeznék. Most már végre tudom, hogy mit akarok. Egy kisvárosban élni, olyan munkát végezni, ahol emberekkel foglalkozom, s ebből meg is tudok élni, s nem egyedül lenni, hanem párkapcsolatban élni. Ez biztosan sok embernek álom, eddig nekem is az volt, most végre magammal fogok foglalkozni, s a saját életemet új mederbe helyezni.

Nem feladok mindent, hanem újra kezdem az életemet. Azt érzem, hogy ez még mindig jobb, mint a mostani helyzetemben vergődni.

A döntésem tehát: MENNI. Hosszú évek vívódásai, a környezet visszahúzó ereje, a bennem lévő bizonyítási vágy, a helyismeret, a kapcsolatok, s mert szerettem ezeket a tevékenységeket, végre alulmaradtak azzal szemben, hogy ideje már magamra is gondolni, s hogy megismerjek, megéljek egy békés, boldog, szeretetteli életet.

Életfeladatomat továbbra is tenni fogom, csak más formában. Nem egy faluért, egy térségért harcolok, hanem emberekért, emberi közösségekért dolgozom majd. Sok a magányos, egyedül élő ember, akik sokat szenvedtek, sokat tapasztaltak, sok kudarcélményük volt, óvatosak, bizalmatlanok, de valahol ott él bennük a vágy, hogy egyedül nem jó. Az elmúlt másfél évben egy blogbejegyzésemnek köszönhetően megismertem több száz embert, akik elmesélték nekem életük történetét, s kérték a segítségemet. Közösségeket alakítottam ki, s országos találkozókat szerveztem, ahol többen párra is találtak. S bár én is párt kerestem, ezek a lehetőségek olyan örömet okoztak nekem is, ami ismét elgondolkodtatott, s előbbre is vitt önismeret-tanulásom során. A sok idegen embertől több szeretetet, hálát, figyelmet, elismerést, örömet kaptam néhány hónap alatt, mint itt ebben a faluban ennyi év kemény munka után. Megértettem, hogy már nem itt van a helyem, s mást kell tennem.

Menni vagy maradni? Nemcsak az én dilemmám, s nemcsak sok hasonló helyzetben lévő emberé, hanem általában nagyon sok magyará is. Hiszen 100 év óta sokan feltették ezt a kérdést maguknak. Menjek, vagy maradjak? S bizony nagyon sokan mentek. S nemcsak a szülőfalujukat hagyták el, hanem az országot is. Vajon miért? Erre nem az én tisztem válaszolni. Biztosan sokan fájdalmas szívvel mentek el, mint ahogy én is. Úgy érzem, sok mindent megtettem, s bármennyire is húz ide a szívem, most mégis lépnem kell, s lépni is fogok.

Sokszor megkérdeztem magamtól, hogyan lehetséges, hogy vannak települések, amelyek viszont szépen fejlődnek, s bár én is tettem a dolgomat, hírét vittem, szerveztem, pályáztam, minden területen igyekeztem a falut megmozgatni, mégis kevés. Bizony sok múlik a vezetésen is. Kiemelkedő példa számomra pl. Kazár vagy Kozárd települések Nógrád megyében, ahol a polgármester asszonyokat személyesen is ismerem, vagy épp a dunántúli Aba település, ahol a vezetők, meg a lakók, akik valóban akarnak tenni, összefognak. S komplex programot álmodtak meg, s meg is találták ehhez a forrásokat. Ahol élnek olyan emberek, vagy költöztek oda, akik felvállalták ezt a feladatot. Ahol jól működik a helyi társadalom. De mi van azoknál a településeknél, ahol nem ilyen a vezetés, ahol nem élnek, s nem költöznek oda olyan emberek, akik valóban akarnak tenni a településért, s nincsenek munkahelyek, nincs a közelben város, rossz a közlekedés, folyamatosan öregszik a lakosság?

Elkötelezett híve lettem a Leader+ programnak. S én voltam mégis az elsők között az, aki egy másfélmilliós nyertes pályázatot visszamondtam. Hiába volt az alapítványnak megállapodása két önkormányzattal, hogy segítenek az előfinanszírozásban, ez nem tudott megvalósulni. Azóta látom, tapasztalom, hogy az utófinanszírozású projektek ezen a vidéken nem fognak menni. Önkormányzatunk kettőt is nyert 2006-ban a Leader+ keretén belül. 2007-ben két programot is megvalósítottunk, régen el is számoltunk, s a pénz még 2008-ban sem érkezett a számlára, s bár már sok pályázatot írtam, de ami munka ezzel van, azt nem is

ecsetelem. Se az önkormányzatok, se a vállalkozások, s főleg a civil szervezetek nem tudják megfinanszírozni a projekteket.

A rendszerváltás után 6 falutípusról beszélhetünk. Szuburbanizálódó, polgárosodó, üdülő, stagnáló, süllyedő, illetve a „másság” falvairól. Bodony a stagnáló, s lassan a süllyedő falvak közé sorolható, pedig a lehetőség a turizmus területén itt is adott lehet a fejlődésre, s lehetne üdülőfalu is. S bár sokan mondják a faluban, hogy az önkormányzat nem tesz semmit. Ez nem igaz. Hiszen a rendszerváltás óta a teljes közműberuházást megvalósította. Az, hogy a jelenlegi helyzet elég kilátástalan, az nem a falu hibája, s nem is igazán a vezetőié.

A 2008. évi költségvetés készítés időszaka van. Mind a munkahelyemen (iskola), s képviselőként a faluban szembesülök azzal, hogy ez az év még nehezebb lesz.

Lassan egy fél éve gyakran járok a Dunántúlra. S mikor a Dunán átautózom, belül a szívemben mindig érzek egy kis szorongást, ha arra gondolok, hogy mennyire „választóvonal” a Duna az ország két területe között a szó szoros értelmében. Mások a lehetőségek, mások a keresetek, más az életszínvonal, más még az emberek megítélése is. Valóban nem mindegy, hogy ki, hová születik, milyen környezetben nő fel?

Úgy érzem, hogy sokat tettem, s bízom abban, hogy a munkám nem volt hiábavaló.

Gadamer elméletét tekintetem magaménak, hogy a múltra építkezni kell. A falunak vannak hagyományai, amiket folytattunk, s ezt még folytatni is kell, hogy újra "élő" falu legyen.

Hosszú évek óta volt egy mottóm, mely ki van függesztve a számítógépem oldalára, s szembenéz velem a munkahelyemen is. Így láttam, olvastam mindennap, s igyekeztem ehhez tartani magam, s ezek szerint élni is.

"Adassék annyi lelkiező, hogy mindazt elfogadjam, amin változtatni nem tudok; és bátorság ahhoz, hogy megváltoztassam, amin képes vagyok; és bölcsesség ahhoz, hogy el ne tévedjek közöttük."

Fredrich Ostinger

S legyőzve félelmeimet elindulok egy úton, ami eddig is az utam volt, csak félttem rálépni.

„Félelmeink azokból származnak, amelyekkel nem nézünk szembe. A félelem elveszíti erejét, ha készek vagyunk szembenézni vele, és megállapítani, honnan ered.

A célok gyakran megváltoznak megvalósulásuk előtt, de ez az ember változási és fejlődési folyamatának természetes része. Így hát ne is próbálj meg tovább kitartani mellette, mint ameddig van rá energiád.

Ha rájössz, hogy célod megváltozott, mindenképpen valld be magadnak. Tisztázd ezt elmédben, zárd le, és kezdj egy újon dolgozni. Ez segít abban, hogy ne érezz magadban teljes zűrzavart, vagy hogy kudarcot vallottál, amikor egyszerűen csak változás történt benned."

Shakti Gawain

Bodony, 2008. január